

Drikkevandsudvalget i Landsforeningen Af Landsbysamfund, LAL, har søgt foretræde for Sundhedsudvalget på grund af Sundhedsudvalgets sagsområder, sundhed, sygdomme og forebyggelse.

Vi håber med foretrædet at skabe forståelse for at Drikkevand er et sundhedsområde såvel som et miljøområde og et område som har med fødevarer at gøre.

LAL ønsker et samarbejde mellem de tre udvalg og de tre ministerier for at få et helhedssyn på drikkevandet i hele landet.

I Landsforeningen Af Landsbysamfund har vi i flere år fulgt med i, hvad der siges, skrives og gøres m.h.t. drikkevand. I det lille bilag følger nogle udpluk af hvad der er skrevet.

Grunden til LALs henvendelse til Sundhedsudvalget er tredelt.

1. Der lukkes kontinuerligt små vandforsyninger (mindre end 10 ejendomme) og der lukkes private brønde. Begrundelserne går på bakterier og pesticider, men kan også være kommunens økonomi. Det kommunale vandværk ønsker så mange aftagere som muligt.
2. De lange vandledninger giver problemer for de yderste aftagere, som ikke har så stor gennemstrømning af vand. Der bliver god grobund for bakterier både fordi vandet står mere stille og fordi temperaturen af den grund er højere her end hvor vandstrømmen er mere konstant.
3. Sparebudgetter har ført til at kommuner, der skulle forny deres rør til drikkevandsforsyningerne har brugt plastrør, som ikke har været tilstrækkeligt undersøgt før de kom i brug. Der er to problemer med plastrørene:
 - a. Der kan sive forurening ind i dem, opløsningsmidler af forskellig slags, benzin, olie, og det har været påvist at også gylle kan sive ind.
 - b. Rørene selv afgiver sundhedsfarlige stoffer, DTU** omtaler dem som både hormonforstyrrende og giftige (fenol f.eks.).
4. LAL vil med denne henvendelse og dette foretræde at opfordre til samarbejde mellem de tre udvalg og de tre ministerier om det fælles problem, som behandlingen af drikkevandet udgør.
5. LAL opfordrer Folketing og regering til at skaffe økonomiske midler til drikkevandsforbedring:
 - a. Bevarelse af små vandforsyninger og private brønde i stedet for nedlæggelse.
 - b. På grund af sundhedsfaren: udskiftning af de plastrør, som man nu ved meget mere om, end da man begyndte nedlægningen.
 - c. Oplysningsarbejde omkring drikkevand.
 - d. I ministerierne: arbejde for et nationalt helhedssyn på vandressourcer og deres udnyttelse, hvis drikkevandsforsyningen virkelig skal være decentral og baseret på grundvand.

Forklarende noter

Dec. 2003: Plastrør afgiver stoffer til drikkevandet, der ifølge Fødevaredirektoratet ikke er godkendt til levnedsmiddelemballage. En undersøgelse, foretaget af det norske næringsmiddeltilsyn, viser desuden, at rørene afgiver fenoler og MTBE til drikkevandet i mængder, der overskrider de danske grænseværdier otte til ti gange.

Det kunne for eksempel være rør af støbejern, duktilt støbejern, stål eller beton.

I juni 2003 nedsatte Miljøstyrelsen en arbejdsgruppe, der skal se på, hvilke stoffer plastrørene afgiver og vurdere, om de udgør en sundhedsmæssig fare.

Kaare Godtfredsen*, Jyllands Posten

* Kåare Godtfredsen er den hyppigste journalist, han har behandlet emnet for KL i flere år.

** DTUs Institut for Miljø og Ressourcer, Prof. Erik Arvin

Bilag ved foretræde for Sundhedsudvalget 3. nov. 2004
Fremlagt af Landsforeningen Af Landsbysamfund
Drikkevandsudvalget
v. Kristian Sjømann og Barbara Diklev (barbar@lal.dk)

Du er nu i: ArtikeldatabaseMiljø og natur

Nyhedsmagasinet Danske Kommuner nr. 1 * 2003

Dato: 9. Jan. 2003

Miljøstyrelsen undersøger plastrør

Miljøstyrelsen har besluttet, at drikkevandsrør af plast skal risikovurderes. Det sker efter, at Nyhedsmagasinet Danske Kommuner har beskrevet, hvordan en lang række kemikalier kan trænge ind i rørene. Plastindustrien støtter undersøgelsen

Af Kaare Gotfredsen

Plastrør kan ikke beskytte drikkevandet mod forurening. Benzin, acetone, olie, terpentiner, klorerede opløsningsmidler og en hel flok andre sundhedsskadelige kemikalier kan frit trænge ind i drikkevandsledninger af plast. Det kunne Nyhedsmagasinet Danske Kommuner fortælle kort før jul.

Få timer efter, at oplysningerne var blevet offentliggjort besluttede Miljøstyrelsen at iværksætte en undersøgelse af plastrørene og deres farlighed. - Vi vil lave en risikovurdering af plastrørene. Det skal undersøges, hvor nemt kemikalier trænger ind i rørene. Risikoen for en forurening afhænger af flere faktorer, blandt andet koncentrationen af kemikalier i den jord hvor røret ligger, tætheden af plastmaterialet samt hvor længe røret er udsat for kemikalierne. Disse faktorer skal vi have belyst, siger Helge Andreasen, der er underdirektør i Miljøstyrelsen.

Det bliver efter alt at dømme Miljøstyrelsen selv, der skal foretage undersøgelsen, men muligheden eksisterer for, at opgaven vil blive sendt ud af huset. - Vi skal have lavet nogle beregninger af, hvor hurtigt stofferne kan trænge ind i drikkevandsrørene og disse udregninger vil vi så sammenholde med sandsynligheden for at en forurening opstår, der hvor rørene ligger, siger Helge Andreasen.

Han bekræfter, at Miljøstyrelsen har hørt om problemet tidligere. Blandt andet har styrelsen på uformel vis fået forelagt en sag fra København af Københavns Energi. Men først nu bliver plastrørene undersøgt. - Vi vil nu prøve at samle de eksempler, der findes rundt om i kommunerne på, at kemikalier har kunnet forurene drikkevandet, fordi plastrørene ikke har beskyttet godt nok, siger Helge Andreasen.

DÅRLIGE ERFARINGER

I Plastindustrien, der repræsenterer de danske plastproducenter, er man overraskende positivt stemt overfor en granskning af plastrørenes evne til at modstå forurening. - Vi støtter, at problemet skal undersøges. Det er den eneste måde, vi kan få indsigt i, hvad vi har med at gøre. Når vi på denne måde bliver klogere af dårlige erfaringer, så må der handles, siger miljøchef Lars Blom fra Plastindustrien.

Han opfordrer til, at man vælger rør med omhu, så man ikke risikerer forurening af drikkevandet. Det er for eksempel muligt at anvende plastrør med beskyttelseskapper, så kemikalier ikke kan trænge ind i rørene. - Det er nødvendigt at tænke sig grundigt om. Selv når man lægger plastrørene ned i helt

jomfruelig ren jord, så kan man jo sagtens risikere, at der opstår forurening i jorden senere hen, siger Lars Blom.

PENGE AFGØR VALG AF RØR

I Dansk Vand- og Spildevandsforening (Danva), der varetager såvel de kommunale som private vandværkers interesser, er man også godt tilfreds med, at plastrørene nu skal undersøges.

- Vi anser det som fornuftigt, at Miljøstyrelsen nu vil risikovurdere plastrørene. En sådan vurdering vil være brugbar for vores medlemmer, uanset om den viser det ene eller det andet. Viden er altid en styrke, siger Torlei Thomsen, der er faglig koordinator for vandforsyning hos Danva. Her har man længe kendt til problematikken med plastrørene. Danva har blandt andet kendskab til et par cases, hvor benzin er trængt ind i drikkevandsrør. I et tilfælde var en drikkevandsledning af plast blevet lagt på en grund, hvor der var en tankstation. Den benzin, der blev spildt af kunderne trængte gennem røret i jorden og ind i drikkevandet. - Faktum er, at der ikke er nogle plastrør, hverken PE-rør eller PVC-rør, der kan forhindre forurening fra en lang række kemikalier, fortæller Torlei Thomsen. Han understreger, at man skal bruge sin sunde fornuft og bruge de beskyttede rør, hvor der er en øget risiko for forurening. Men disse rør er dyrere end ordinære plastrør og de er meget lidt anvendt herhjemme. - Der er ingen tvivl om, at hvis de beskyttede rør kostede det samme som de almindelige plastrør, så ville man bruge dem overalt, siger Torlei Thomsen..

Bilag ved foretræde for Sundhedsudvalget 3. nov. 2004
Fremlagt af Landsforeningen Af Landsbysamfund
Drikkevandsudvalget
v. Kristian Sjømann og Barbara Diklev (barbar@lal.dk)

Du er nu i: ArtikeldatabaseMiljø og natur

Nyhedsmagasinet Danske Kommuner nr. 37 * 2002

Dato: 28. Nov. 2002

Plastrør forgifter drikkevandet

Plastrør afgiver en række kemikalier til vores drikkevand. Der er tale om potentielt hormonforstyrrende stoffer og giftige fenollignende stoffer. Det viser undersøgelser fra Danmarks Tekniske Universitet.

Af Kaare Gotfredsen

Det kan godt være, at vores drikkevand er rent, når det bliver pumpet op fra undergrunden og sendt af sted fra vandværket. Men på vej gennem ledningsnettet og ud til forbrugerne bliver vandet forurenet. I de senere år er en betragtelig del af det gamle ledningsnet blevet erstattet af nye plastrør af PVC og PE. I dag er omkring halvdelen af nettet af plastmaterialer. Men de nye plastrør kan udgøre en seriøs sundhedsfare. Undersøgelser fra Danmarks Tekniske Universitet (DTU) viser, at plastmaterialerne afgiver en kompleks blanding af kemikalier, der potentielt kan være både hormonforstyrrende og giftige. Der er blandt andet tale om fenollignende stoffer. Jeg vil ikke vække unødigt bekymring, men man skal være opmærksom på, at nye plastrør til vandforsyning afgiver mange kemiske forbindelser til drikkevandet i mængder, der overskrider grænseværdierne for fenollignende stoffer, fortæller professor Erik Arvin fra DTUs institut for Miljø og Ressourcer.

NÆRING TIL LEGIONELLA

Han og andre forskere på DTU har testet omkring ti forskellige plastmaterialers afgivelse af stoffer til vores drikkevand. De afgiver alle stoffer, som i større mængder kan være giftige. Desværre er der ingen, der ved, hvor meget man risikerer at indtage, når man drikker sit postevand. Og ingen kender effekten af stofferne i de lave koncentrationer. Det ville derfor være relevant at undersøge om disse stoffer for eksempel har hormonforstyrrende effekter, fortæller professor Erik Arvin.

Den komplekse blanding af stoffer som plastrørene afgiver til drikkevandet er også en sundhedsfare på en anden front. Mange af de stoffer, der afgives af plastrørene giver nemlig næring til sygdomsfremkaldende bakterier i drikkevandet - som for eksempel legionella - og giver dem gode vækstvilkår, siger lektor Hans-Jørgen Albrechtsen, der også er tilknyttet DTUs institut for Miljø og Ressourcer.

VÆLG RØR MED OMHU

På DTU anbefaler man kommunerne at være opmærksomme på farerne ved brugen af plastrør. Undersøgelserne viser, at der er forskel på, hvor store mængder farligt stof de forskellige plastmaterialer afgiver. Så når man erstatter gamle udtjente metalrør med nye plastrør, så bør man sørge for at vælge de rør, der afgiver den mindste mængde kemikalier til drikkevandet, siger professor Erik Arvin.

Han understreger, at der ikke findes nogen plastrør, der ikke afgiver stoffer til drikkevandet. Hans kollega, lektor Hans Jørgen Albrechtsen tilføjer: Men på DTU leder vi efter løsninger. Vi ved simpelthen uhyre lidt om effekten af disse stoffer i drikkevandet, og derfor er det vigtigt, at der bliver forsket videre i emnet.

I KL råder man også kommunerne til at tænke sig godt om, inden de lægger plastrør i jorden. Kommunerne bør selvfølgelig vælge de plasttyper, der afgiver så lidt som muligt af disse sundhedsskadelige stoffer, siger fuldmægtig Camilla Nordal Rask fra KLS kontor for Teknik og Miljø. Læs mere om forurening af drikkevandet i bladet på side 10.

FAKTA

HVOR STOR EN DEL AF LEDNINGSNETTET ER AF PLASTIC?

I 1994 var 41 procent af ledningsnettet af plasttypen PVC og syv procent af plasttypen PE.

I fremtiden forventes 75 procent af ledningsnettet af blive af PE, mens 19 procent vil være af PVC. Kilde: DTU.